

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 k.
Helyben hához hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 k.
Védke postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 k.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelent minden nap, kivéve
szombatot és ünnepnapokat.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső utca 6.
A szerkesztőség kéziratok fogad-
adására vagy megörzésére nem
vállalkozik.
Előfizetéseket és hirdetéseket a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 222. szám.

Nagyvárad. Csütörtök 1915 szeptember 30.

Győzelmünk Volhíniában

Budapest, szeptember 29. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Kolet-Galiciában és az Ikva mentén a helyzet változatlan. Tarnopolttól nyugatra ellenséges csapatok akadályainkig igyekeztek előnyomulni, de tüzelésünk visszaüzte őket.

A volhyniai várterületen csapataink az ellenséget a Putilovka felső folyásától nyugatra lévő valamennyi utóvéd állásból kiverjük. Tovább északra rohammal vettük be a szívósan védett Poguszlavka falut.

Litvániában küzdő osz. és kir. csapatoknál a nap csendben telt el.

Olasz lövegek megsemmisítése.

Budapest, szeptember 29. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

A Stiphorjocki szakaszon tüzérségünk tüze több ellenséges löveget semmisített meg. A wilgereutsi fensíkon a Kostontól északra az olaszok egy támadása rövid tüzharc után összeomlott. A Mrzli Vrh és a tolmeini hídfő ellen tegnap az olasz tüzérség heves tüzelést kezdett, amelyet este a nevezett hegy és a Dolje melletti hadállásaink ellen intézett egy-egy támadás követett. Mindkét támadást akadályainknál vertük vissza.

Doljei csapataink akadályainkba lőtt réseken át benyomult ellenséget újra kiverjük. **Mint mindig az összes állások szilárdan birtokunkban maradtak.** Egyébként a harci tevékenység a tengermelletti harc vonalon sem emelkedett túl a rendszerré vált tüzérségi tüzelés és csatározás mértékén.

Budapest, szept. 29. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszíntér.

Nincs jelentősebb esemény. Höfer.

Belgrád kiürítése küszöbön.

Budapest, szept. 29. (Saját tud.) **Luganóból jelentik: Nisi jelentések szerint Belgrád kiürítése küszöbön áll. Az eddigi katonai parancsnokot, aki a legutolsó osztrák-magyar támadáskor védte Belgrádot, állásából elmozdították.**

A bolgár kormány a király akaratát követi.

Budapest, szept. 29. (Saját tud.) Szófiából jelentik:

Az antant követi Macedónia megszállása ügyében megjelentek Szófiában. Az antant követek kijelentették, hogy a király ellenzése magában nem lehet döntő. Apellálnak a bolgár kormányra és a parlamentre.

Radoszlavov erre azt felelte nekik, hogy **a kormány a korona akaratára szerint cselekszik, a parlament döntését nem kéri.**

Pétervár megmentése.

Budapest, szept. 29. (Saj. tud.) **A Dayli Express jelenti: Az amerikai katonai szakírók véleménye az, hogy az angol-francia offenzívával megmentették Pétervárt.**

Péter király a fronton.

Budapest, szept. 29. (Saját tud.) **A Reuter ügynökség jelenti Nisből: Péter király a frontra utazott a csapatok megszemlélésére.**

Tíz szerb repülőgép hatvan mértföldnyire behatolt Magyarországra. A repülők csak kevés osztrák-magyar csapatot, németeket egyáltalában nem láttak.

Felrobbant angol sorhajó.

Budapest, szeptember 29. (Saját tud.) **Brindisiből jelentik: A Benedette tizenháromezer tonnás brit sorhajón a lőporkamrában robbanás történt, amely tüzet okozott. A hajó 820 főnyi személyzetéből 379 matróz és nyolc tiszt megmenekült, a többi odaveszett. Életét veszítette Rubin de Cervin ellentengernagy is. A robbanás oka ismeretlen.**

Divat értesítés elsőrangú női szabóság.

Tisztelettel értesítem a n. é. hölgy közönséget, hogy az őszi és téli divat összes újdonságai teljes választékban raktára érkeztek. Méret utáni rendelvények leggyorsabban eszközöltnak, kész női blousok, pongyolák, kabátok, divat kelmék, selymek, bársonyok, kalapok, vásznak, fehérneműk, ernyők, ridiculók, hatisnyák, keztyűk, szőnyeg-, függöny-, paplanok és takarók legjobban beszerezhetők

Czillér Imre

nagyáruházában

Szent László-tér.

Irtózat, véres harc a nyugati fronton.

Budapest, szeptember 29. (Saját tud.) Kopenhágából jelentik: A nyugati fronton tartó rettenetes tüzerharc tombolását Párisig, sőt a holland—zeelandi tartományig hallották. Az utolsó huszonnégy órában irtózatos vér folyt. A harc a szárazföldön, tengeren és levegőben egyszerre tombolt. A „Baseler Anzeiger” szerint az angol és francia seregek veszteségei példátlanok.

Az oroszok segítsége a szerbeknek.

Kladova, szept. 29. Oroszország Szerbia megtámadtatása esetén háromszázötvenezer főnyi hadsereget fog Várnában kihajózni. Odesszában számos gőzös már készen áll.

Olasz csapatok indulnak Egyiptomba.

Athén, szeptember 29. Mudrosból jelentik: Tassoni olasz tábornok erős olasz expedíós sereggel utban van Egyiptom felé. Az expedíós sereg elindulásakor az entente hadvezetőség nem állapodott meg egymással az olasz csapatok felhasználása tekintetében és általánosan azt hitték, hogy azok egyrésze a Dardanellákat ostromló francia és angol erökhöz fog csatlakozni, a másik része pedig a kisázsiai partok előtt operáló entente-sereggel fog egyesülni. Azóta azonban az entente-hadvezetőség az olasz kormány határozott kívánsága folytán belenyugodott abba, hogy Tassoni tábornok expedíós serege az egyiptomi garnizonokban szükséges és eddig angol csapatokból álló helyőrségeket fogják felváltani és a háború végéig Egyiptomban teljesíteni a szolgálatot. Az így felszabaduló angol erőket a Dardanellákhoz küldik.

A franciák óriási mozsarai.

Kopenhága, szept. 29. A Tidende jelenti, hogy az angol és francia hadsereg offenzíváját a 37 és 32 centiméteres új mozsarakra bazirosza: Naphosszat lövik az új ágyuk több mázsás lövedékeivel a támadásra kijelölt terepet, míg a gyalogság beavatkozik a harcba. A németek a frontnak majd egész hosszában megfelelő tüzéség felett rendelkeznek és így tudják elérni, hogy a heves támadások legtöbbször megfussul. Belgiumnak a németek által megszállva tartott részeiben holland és dán ügynökök útján a szövetségesek azzal biztatják a lakosságot, hogy nemsokára fel fogják őket szabadítani. A német katonai hatóságok a legszigorubb óvintézkedéseket léptették életbe a harcvonalakhoz közelebb eső helyeken, hogy egyrészt az árulások ellen védekezzenek, másrészt a lakosság ellenséges magatartását megfenyítsék s az ebből származó kellemetlenségeknek elejét vegyék.

„Budapest”-tér Szófiában.

Szófia, szept. 29. A városi tanács elhatározta, hogy egy teret Budapestről, egyet Bécsről és egyet Berlinről fognak elnevezni.

Olasz seregek Görögország támogatására.

Zürich, szept. 27. A Neue Züricher Ztg genfi tudósítója az olaszországi új behívásokra vonatkozólag azt jelenti, hogy az állományokból expedíós hadtestet alakítanak, amelyhez francia csapatok is fognak tartozni. Az expedíós hadtestnek az a feladata, hogy ha Szerbiának Görögország által való támogatása szükségessé válnék, a maga részéről a görög hadsereg segítségére menjen.

A román király nyilatkozata.

Bécs, szeptember 29. A „Frömdenblatt” bukaresti tudósítója táviratozza: Az „Adeverul” szerint Ferdinánd román király úgy nyilatkozott, hogy a német, magyar és osztrák csapatok hadműveletei a szerb Duna-partnak csak ideiglenes megszállását célozzák avégből, hogy szabad átjárást szerezzenek Törökország felé, de Romániára nézve nincs ok a közbalépésre. A központi hatalmak nem akarják a Balkán helyzetét komplikálni, ha pedig a négyes-szövetség csapatokat szállítana partra, akkor Románia a saját érdekeihez képest fog cselekedni.

Anglia megfenyegeti Bulgáriát.

London, szept. 29. Az alsóházban a külügyi államtitkár kijelentette, hogy amennyiben Bulgária az ellenségekhez csatlakozva, támadólag lépne fel a Balkánon, Anglia és szövetségesei barátaik segítségére minden lehetőt, korlátozás nélkül meg fognak tenni.

Német áruk mennek Amerikába.

London, szept. 29. A Times jelenti Washingtonból: Hivatalos körök elégtétellel látják, hogy Anglia bizonyos német áruk Amerikába való importálását megengedi. Az Amerikából Németországba való bevétel kérdése nyitva maradt. Kétségbevonják Angliának azt a jogát, hogy bizonyos áruknak semleges országokon át Németországba való bevitelét korlátozhatja.

Rothschild és az oroszok.

Rotterdam, szeptember 29. A „Nieuwe Rotterdamsche Courant” jelenti: Bark orosz pénzügyminiszter Londonba való megérkezése után azonnal tárgyalásokat szándékozott kezdeni a Rothschild-csoporttal. Ezért fölkereste a ház fejét, lord Rothschildot magánlakásán, minthogy Londonba az esti órákban érkezett meg, amikor a Rothschild-bankház már zárva volt. A tárgyalások több órát vettek igénybe, de úgy látszik, nem vezettek eredményre, mert Bark még aznap, szeptember 23-án éjjel elutazott Londonból.

Pénzügyi körök tudni vélik, hogy a tárgyalások eredménytelenségének az volt az oka, hogy lord Rothschild, mint már több ízben, ismét azt szabta feltételül, hogy az orosz zsidók sorsát enyhítsék. Ez volt a feltétel, amellyel a kölcsönt hajlandó volt megadni.

A másik oka az eredménytelenségnek az, hogy Rothschildék nem akartak most újabb orosz kölcsönnel a piacra jönni, mert a közelmúlt napokban ezen a téren nagy veszteségek érték a házat. Vilna város kölcsönét is a Rothschild-ház hozta ki és egészen az utolsó napokig forszírozta, míg végül is egy nap alatt 60 százalékos áreséssel

zárták le ezt az üzletet. A város eleste előtt tömegével dobták ki a vilnai papirokat és minden üzleti lehetőséget és kalkulációt egyszerűen eltiportak a piacra lökött papirtömegekkel. Rothschildék most félnek egy újabb ugyanígy végződő kölcsönnel elkezdni.

Egy millió angol katona harcol a nyugati harctéren.

Genf, szeptember 29. Antánt-forrásból származó hírek szerint a mostani angol-francia offenzívában több mint egymillió angol katona vesz részt. A csapatok szállítása már augusztus végén kezdődött, amikor tíz napra elzárták a havrei kikötőt. Az angol és francia fronton, illetve a front mögött oly óriási mennyiségű municiót halmoztak föl, hogy ebből, valamint a kirendelt tartalékok nagy számából arra következtetnek, hogy a szövetségesek több héten át akarják folytatni a támadást, hogy valami célt érjenek.

Sétört a francia és az angol offenzíva.

Berlin, szeptember 29. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

Az ellenség áttörési kísérleteit, az eddig megtámadott szakaszon elkeseredetten folytatta.

Az angoloknak egy ismét megfussult gázbomba támadása után intézett ellentámadásunk a Loostól északra általunk feladott terület egy részének visszafoglalását eredményezte.

A Loos környékéről indított heves angol támadások az ellenség súlyos veszteségei mellett összeomlottak. A Souchez—Neuville tájékon ismételt elkeseredett franciá támadásokat részben heves ellentámadásokkal visszautasítottak. A Champagnében is sikertelen maradt az ellenség valamennyi áttörési kísérlete.

Egyedüli eredményük az volt, hogy az ellenséget Suaintól északkeletre 100 méternyi vonalon még nem üzhettük ki állásainkból.

A franciák támadásainak szakadatlanul előretörő hullámai megtörték a bádeni zászlóalj, valamint a 65. rajnamelléki tartalékezred és 158. westfáliai gyalogezred hajthatatlan ellenállásán.

A súlyos veszteségek, amelyeket az ellenség a Massiges melletti magaslatok ellen sokszor megismételt rohanás alkalmával szenvedett, hiábavalók voltak.

Csapatunk valamennyi magaslatot tartanak.

A franciák kísérleteit, hogy a Fille Morte mellett elvesztett árkaikat visszafoglalják megfussítottuk. A foglyok száma emelkedik.

Flandriában lelőttünk két angol repülőgépet. A bentülőket elfogtuk.

A németek sikerei Dünaburg körül és Vilejkánál.

Keleti hadszintér.

Hindenburg tábornagy hadcsaportja.

Támadásunk Dünaburgtól délnyugatra a Swenten tó magasságáig haladt előre.

A Drisweiti-tótól délre és Postawi mellett a lovassági harcok még tartanak. Lovassá-

gunk, miután Eichorn vezérezredes hadseregeinek hadműveleteit az ellenség ellen intézett oldaltámadásával hathatósan támogatta, a Vilejka körüli és attól keletre fekvő vidéket elhagyta.

Az ellenség tetlenül maradt.

Vilajkától nyugatra tűzérési tüzelésünkkel szétszórunk kellő óvatosság nélkül előrenyomuló ellenséges hadoszlopokat. — Smorgon és Wiahnet között csapataink győzelmesen előrenyomulnak.

Lipót bajor herceg tábornagy és Mackensen tábornagy hadseregétje.

Az oroszokat a Kormin és a Putilovka mögé visszavetettük. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Besszarábiai románok lázadása.

Szofia, szept. 29. A Kambana levelezője írja Kievből: A város lakosságán olyan félelmetes pánik vett erőt, hogy minden rendszeres munka megszűnt. Kievin olyan, mint egy nagy örültekháza, ahol eszüket vesztett emberek futkároznak üdözési mániájukban és nincs sehol egy ápoló, aki őket megfékezze, vagy megnyugtassa. Az üzletek mind zárva. A pályaudvarok körül kétségbeesett emberek ezrei tanyáznak és várják reszketve a vonatot, amelylyel elmenekülhessenek, de amelyik a vasutasok fenyegető sztrájkja és a forradalmi szervezetek hihetetlenül nagymérvű működése következtében talán el sem indul. Vagy ha elindul is, nagy kérdés, nem-e veti végét a pályatestnek esetleges már a város közvetlen közelében egy felszaggatott sínpar, egy széthordott vasuti töltés, vagy felrobantott hid. A várostól keletre vezető országutak annyira tele vannak a kocsikon és gyalogszerrel menekülők végláthatatlan tömegével, hogy egymással szembejövő kocsik nagy ügyel-bajjal tudnak egymásnak kitérni. És még egyre nő tovább a Besszarábiából menekülő orosz lakosság hatalmas áradata. Némely napon 25—30.000 annak idején Besszarábiába telepített menekülő orosz érkezik Kiebbe. Az idők jele, hogy a menekülők nagyobbik része nem is a „németek” elől menekül. A besszarábiai románság felkelésének réme kergeti őket vissza Ázsia felé, ahonnan Besszarábia elcsozítása végett hozták őket.

Kiss István a belényesi tanfelügyelőségi kirendeltség vezetője

A nagyváradi tanügyi körökben és a társadalomban is közismert, közszeretetten álló Kiss István segédtanfelügyelő rövidesen megválik Nagyváradtól. Tegnap délután a vallás- és közoktatásügyi miniszter két fontos okmány érkezett a segédtanfelügyelőhöz. Az egyikben a miniszter a belényesi tanfelügyelőségi kirendeltség vezetőjévé nevezte ki, a másikban pedig, hogy a VII ik fizetési osztályba lépteti elő.

A kétszeres kitüntetés valóban méltó férfiut ért Kiss Istvánban. Kiss István már évek hossza sora óta teljesít szolgálatot a nagyváradi tanfelügyelőségen. Jó ideig mint helyettes is működött. Tevékenysége, kiváló szakképzettsége rövidesen általánosan ismerette tette. Társadalmi munkássága és szereplése viszont tiszteletet, szeretetet biztosított számára.

Mint segédtanfelügyelő Biharvármegye kulturájának nagy reneszánszában igen nagy feladatokat oldott meg. Abban a nagy átalakulásban, amin a vármegye közoktatás-

ügye az utóbbi évtizeden keresztül ment nagy része van Kiss Istvánnak is.

A becsület és alapos munka elismerése tehát a miniszterium részéről a kettős előléptetés. A belényesi tanfelügyelő kirendeltség vezetőjévé történt kinevezés által hatalmas terület nyílik meg Kiss István előtt egyéni munkásságának önálló kifejtésére. A belényesi tanfelügyelőség vezetése az ő kezében lesz a legjobb helyen. Azon a vidéken a vármegye legjobban kulturális vidéken sokat vár a tanfelügyelőtől az iskoláztatás. És az a remény reméljük be is fog teljesülni.

Kiss István nehéz feladatokkal találja magát szembe Belényesben, mert elődei, akik ugyanilyen hivatással lettek oda kinevezve, nem rendelkeztek elegendő idővel nagy utótrő terveik megvalósítására. — Rövidesen előléptették őket és más tanfelügyelőségek élére helyezték őket.

Ismerve Kiss István nagy alkotó képességét és fáradhatatlan munkásságát, az az impressió, hogy ő benne megtalálta a kormány a belényesi kirendeltség hatalmas területének megmivelésére a legalkalmasabb férfit.

Az új tanfelügyelő új állását a legrövidebb idő alatt köteles elfoglalni. A kinevezés hírére tegnap már nagyon sokan gratuláltak Kiss Istvánnak, egyben sajnálkozásukat is fejezték ki távozására felett.

Másodosztályú népfelkelők sorozása.

Napfényes időben a váradi társadalom előkelő tagjai derülten üdvözlék egymást a régi csendőriskola udvarán, ahol most az öreg népfelkelők sorozására gyűltek össze. Van benne valami derűtséget keltő kontraszt, hogy ezek az urak a régen elfelejtett érettségi bizonyítvánnyal, vagy a 20 évvel ezelőtti eltett tiszti kinevezési okmánnyal zsebükben várják a pillanatot, hogy lenge magyarra öltözve lépjenek a sorozó-bizottság elé.

A mai sorozáson a 45—47 éves másodosztályú népfelkelők kerültek a mérce alá.

Dr. Halász Márton főhadnagy figyelméből a volt tisztek s az önkéntességre jogosultak először kerültek a bizottság elé. Tulfutott teremben a meghülés veszélye nélkül nekikészülve izgalommal várt a társaság a bekövetkezendőkre. Sas Ede vitte a szót s sikerülten hasonlította össze az adókövető bizottságot a sorozó bizottsággal, mely ige szinte levetkezteti az embert.

Belépett a terembe Hoffmann ezredes, diszkrét éljenzés fogadta, majd megkezdődött a sorozás. Elsőnek Kőszeghy József főmérnököt szólították elő. Pár perc múlva be volt véve. Majd sorra jöttek Vargha József és Bitzó János tanítók, dr. Papp Károly, lapunk felelős szerkesztője, mind alkalmasak. Bevették Rosenberg Izó cementgyárost, Weimann Béla mérnököt, Moskovits Miksa bankigazgatót, Székely Sándort, Schwartz Miklóst. Azután került a sor dr. Máthé György járásbíróra. Bevették. De Vajnovszky Vince törvényszéki jegyző szegyenkezve jött vissza, gyengének találták. Bevették Olti Mózes reálikolai tanárt, Vajszlovich Emilt, dr. Békefi Gyula ügyvédet. Bevették Gálbory József és Korn Lajos táblabírákat. Kihirdették előt-

ták a végzést, hogy az önkéntesi karpaszománny viselésére jogosultak. Bevették Somogyi Géza püspökségi főerdőmérnököt, Saúts Dezső városi aljegyzőt, Erdélyi Miklós szanigazgatót és az ő kedvéért Vank Pistát is. Bevették Karácsony József a tanfelügyelőt, Horváth István tanítóképzői tanárt. Mikor a sorozásnak vége lett, feleskették az eddig felavatottakat, hogy vizen és szárazon becsülettel fognak harcolni királyért és hazáért. Aztán megindult a menet hazafelé. A még sorra várók tisztelettel engedtek utat a legfiatalabb katonáknak, akik közül a legtöbb az ő tisztjeik lesznek. A piros cédulák a kalapokra kerültek, s valaki indítványozta: gyujtsanak rá egy jó nótára. De ki kezdje? Kezdje Erdélyi, ő ért hozzá. De Erdélyi melán maga elé nézett s esendben vezette a menetet a Rulikovszky-uton hazafelé.

A KÖZÖNSÉGHEZ!

A világháború közepette a sajtó fontossága ezerszeresére emelkedett. Nemcsak hírszolgálat ma az újságírás, hanem elsősorban honvédelem. Nemzetünk a világháború egyik legexponáltabb tényezőjévé vált s a háború kockájának jobbra vagy balra perdülése Magyarország sorsát dönti el évszázadokra.

Ebben a nagy mérkőzésben mi igazán létünkért vívunk élethalál harcot s a harcban mindenkinek kikell vennie a maga részét.

Kiveszi részét a

keresztény sajtó

is, mely e történelmi időkben, a vallásosság és hazafiasság lángjainak fellebégésében újabb bizonyosságát látja annak, hogy egyetlen biztos iránytűt az embernek csak a krisztusi igazságok adnak békében és háborubban egyaránt.

Sokan voltak kénytelenek változtatni — őszintén-e vagy sem, nem firtatjuk — nézeteiken vagy azok megvallásán. A keresztény sajtó egy jöttányi igazításra sem szorult rá. Mi ugyanazok vagyunk békében és háborubban, mert mi örök és változhatlan bázison építettük fel elveinket: Krisztus tanításán.

Nehéz időkben élünk, nehéz a sajtó helyzete is. A drágítás munkájából busásan kivették részüket a papirgyárosok, festékgyárosok is. Ma a lap előállítására sokkal több kerül, mint került békében. Ennek dacára mi áldozatok árán is számolunk a közönség nehéz helyzetével s nem emeljük senkinek az előfizetési árakat, nem korlátozzuk a kath. népszövetségi tagoknak nyújtott kedvezményeket. A fővárosi lapok árdrágító példáját nem követjük. A Tiszántúl elveikért, igazságokért harcol.

Viszont arra kérjük a közönséget, vegye ki részét ebből a harcból fokozott erővel. Tegye lehetővé küzdelmünk diadalát azzal, hogy

terjessze minden olvasónk a Tiszántúlt. Jó és olcsó sajtó, ez a mi jelszavunk. Viszonzásul egyet kérünk: lapunk terjesztését.

Minden új előfizető egy új katonát soroz a keresztény Magyarország zászlaja alá és a mi nehéz helyzetünkben is munkatársunk lesz.

A TISZÁNTÚL

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Vadgesztenyefák alatt.

A mi szép „Unter den Lindenünkör“ vadgesztenyefái Lukács György-utcánkon s Szaniszló-utcáin, majd Sztarovecsky-utcán feljőve az „Ezredévi-emplétkérre“ és folytatva sétánkat a hadapródiskola mentén ki a Rulikovszky-utra, mindenütt a legvigabb kis szüretelőkkel találkozunk. Vadgesztenyét szüretelnek és pedig olyan szorgalmasan, mintha a hegy legdrágább gyöngyszemét kineveit, gyümölcseit szüretelnék. Ja ma a pénz a legdrágább kincs a világon, s ma ott tartunk, hogy a vadgesztenyének is van értéke. Megkérdeztem több ilyen apró kis szüretelőt, hogy miért szedi? S ki ezt, ki azt felelte.

Egy ízben azonban a felelet megkapott, miszerint eladja édes anyám szépitőszereknek. Hm! Hát a mai világban is kell szépitőszerek? De mennyire! Ha valaha hát most érzük a kenés fenés kendőzés fény korát. Soha annyi ki festett arcot, mint a mennyit most lehet látni, de hát ki mit tehet róla, hogy a Párisban mintegy másfél évvel ezelőtt divatozó hóbori hozzánk is elérkezett. Igen a bokáig sem érő, de különben szép bő, rövid szoknyával és orosz esismáskával a kifestett, kimázolt arc is divatba jött. Mivel azonban az emberek csak igen kis százaléka tud lemondani az élet ezer apró örömeiről, szépségéről, divat ő felsége még a — másrészt kenyér — korszakában is élt és mindvégig élni fog. És így aztán megvizsgáltam magam én is ama reményt nyújtó közmendánsunkkal, hogy nincs olyan rossz, aminek jó oldala ne volna, hát persze, hogy a vadgesztenye szépitőszereknek is van jó oldala. Magyar gyártmány! Magyar asszonyok készítik, magyar kézen forog és marad a kincs, a pénz. Ime tehát még ebben is feltalálták magukat asszonyaink, ezek után nem lehet az igaz, hogy kerülő utakon a semleges Svájcra át hozzátják budoárjaik régi kincseit háromszoros áron. Hiszen legelőkelőbb divatlapokban már egész tábor van a vadgesztenyetej ajánlóinak és elismerőinek. Ugy hogy lévén nekem is Éva az ösanyám, kíváncsi vagyok annak valódiságára, azonban tapasztalati hasznát nem magamon észlelni. Már elhaladt egy pár év mint asszonynak a fejem felett, de eddig még nem látott soha semmiféle szépitő szert az uram sem az arcomon, sem tolett asztalkámon. És ezután sem fog látni. De meg mindig fülemben cseng a legdrágább recept, édes anyám szépitő receptje.

Leányaim ne használjatok soha semmit mást, mint az állott langyos tiszta vizet és a tiszta jó szappant. Az asszony hamar, igen hamar hervad és a mikor férjeitek előtt legszembeknek kellene lennetek, lesztek a legrettentebbek, a sok kenéstől, mázólástól. És tényleg édes anyám tul van az ötvenen és idáig üde, szép asszony volt, — csak most szántott soha el nem muló barázdákat fehér arcára egyetlen hős zászlós kis fiának halál.

És azután a legszebb kezét a miben a vadgesztenyét láttam. A kórház peremén ülnek a kedves bágyadt őszi napsütésben a lábadozó hősök, körülvéve bámuló, ujjongó kedves gyermekesregeggel. Az egyik is másik is vadgesztenyét farag. Az egyik csibuk pipát nyújt át a vadgesztenyéből egyik kis lurkónak. A másik baba fejét készíti belőle, s egy barna szemű, szőke fürtű kis leánynak adja, ki a legnagyobb vigyázattal teszi táskájába s viszi haza, hogy majd ruhát varr a kis vesszőre tűzött vadgesztenye babának. Szinte oda szeretnék szólni a kis leánynak, hogy ne használj, ne rontsd el, hanem tedd el — ha vannak — ereklyéd közzé, s ird reá, hogy 1914—15 ben kaptad egy hős vitéztől. Arabb pedig egy harmadik mellett egész regiment áll már kifaragva, — lapos sapkás ellenség.

A muzsik, a mi foglyaink, ennek a látványosságnak van a legtöbb nézője, s a jó

vitéz olyan szorgalmasan farag, mintha pénzért dolgozna. A „nagy munka“ után, ahonnan hazajött, játszik, az időt tölti, hátha ezzel is hamarabb gyógyul a bepólyált kar és láb. És hamarabb állhat újra munkába, kergetni a lapos sapkásokat.

A negyedik a kezébe vett egy pár különböző színű vadgesztenye-levelet s azt elmélázva forgatta; hogy mi járhatott az eszében? Gondolatai bizonyosan otthon kalandoztak; hiszen olyan sok szép mindent tudnak azok az elsárgult levelek beszélni, örömet, bánatot, reményt és vigaszt. Én is nagyon szerettem a lehullott elsárgult levelek közt járni.

— Ami volt, elmúlt, — de a télre ismét tavasz jő!... Most azonban nem szeretem régi kedves pajtásaimat, bénítják a lelkemet. Hiszen valahol messze egy kedves sirhantot takargatnak és most nem tudok köztük, az elsárgult, lehullt levelek közt mintegy muló emlékezősséggel járni, — hogy ő volt és elmúlt, — nem, mert nincs remény, hogy kis öcsém valaha visszajönne!... Méta.

Az élelmiszerek hatósági árai.

A m. kir. belügyminiszter ur 69501/III/1915 számú leiratával megadott felhatalmazás alapján Nagyvárad város törvényhatóságának területére a közéletmezés zavartalanításának biztosításához fűződő érdekekből az élelmi cikkek követelhető legmagasabb árait az 1915. évi október hó 1., 2 és 3. napjaira a következőképpen állapítottam meg:

Hus és hustermekek: 1 kiló marha hus (I. rendű) 500 kor. 1 kiló marhahus (II. rendű) 480 kor. 1 kiló növendék hus 480 kor. 1 kiló borjúhus (hátulja) 520 kor. 1 kiló borjúhus (eleje) 480 kor. 1 kiló sertésus (nyomtaték nélkül) 540 kor. 1 kiló sertésus 20 deka nyomtatékkal 510 kor. 1 kiló füstölt sertésus 600 kor. 1 kiló kolbász (füstölt) 560 kor. 1 kiló szalonna (zsirnak való) 630 kor. 1 kiló szalonna (füstölt, sózott) 640 kor. 1 kiló szalonna (pörkölt, paprikázott) 640 kor. 1 kiló hárj 650 kor. 1 kiló préseletlen tepertő 320—460 kor. 1 kiló sertészsir 680 korona.

Baromfi: 1 pár csirke rántanivaló 3—4 kor. 1 pár csirke sütni való 4—5 kor. 1 kiló csirke élő sulyban 240 kor. 1 kiló csirke kopasztott 4 kor. 1 pár tyúk 8— kor. 1 pár ruca (hizott) 10—12 kor. 1 pár ruca (sovány) 6—9 kor. 1 kiló ruca élősulyban 280 kor. 1 kiló ruca (koppasztott) 340 kor. 1 pár liba (sovány) 12 kor. 1 kiló liba (sovány) élősulyban 280 kor. 1 kiló liba (koppasztott) 3 kor. 1 kiló liba (hizott) élősulyban 320 kor. 1 kiló liba (hizott koppasztott) 400 kor. 1 kiló pulyka élősulyban 280 kor. 1 kiló pulyka koppasztott 320 kor.

Hal és vad: 1 kiló csuka (hal) élő 240 kor. 1 kiló harsa (hal) élő 240—320 kor. 1 kiló ponty (hal) élő 180—240 kor. 1 drb nyul 3—4 kor. 1 drb fogoly 120 kor.

Tej és tejtermékek: 1 liter tej fölözletlen piacon 32 fill. 1 liter tej fölözletlen házhoz szállítva 34 fill. 1 liter tej kóser 36 fill. 1 liter tejfel 160 kor. 1 kiló turó (tehén) 120 kor. 1 kiló turó (juh) 270 kor. 1 kiló gomolya 240 kor. 1 kiló vaj 560 kor.

Liszt és kenyéremlékek: 1 kiló buzdara és nullásliszt 84, főzöliszt 64, buza-kenyérliszt 44, rozsliszt 46, tengeriliszt és dara 46 fillér. 1 kiló fehér kenyér péknél 62, fehér kenyér üzletben 64, barna kenyér péknél 42, barna kenyér üzletben 44, péksütemény 3-3 dekás 4, vizes zsemlye 4 dekás 4 fillér.

Gyümölcs és fűszer: 1 liter szilva magvaváló 24 fill. 1 kiló szőlő csomaga 80 fill. 1 kiló dió 80 fill. 100 kiló cukor (süveg) 108 kor. 1 kiló cukor (süveg) 116 kor. 100 kiló cukor (kristály) 108 kor. 1 kiló cukor

(kristály) 116 kor. 100 kiló cukor (koeka) 112 kor. 1 kiló cukor (koeka) 120 kor. 100 kiló cukor (koeka) 5 kgr. dobozokban 11050 kor. 1 kiló cukor (koeka) 5 kgr. dobozokban 119 kor.

Száraz főzelék, tojás, zöldség stb.: 1 kiló bab száraz 50—54 fill. 1 kiló borsó száraz 62 fill. 1 kiló lenese 64—70 fill. 1 kiló kása (köles) 110 kor. 1 drb tojás (egész) 15 fill. 1 drb tojás (törött) 10 fill. 1 csomó sárga répa 8—16 fill. 1 csomó petrezselyem 8—16 fill. 1 drb karalábé 6—10 fill. 1 kiló hagyma (vörös) 80 fill. 1 kiló hagyma (fog) 150 kor. 1 kiló fejes káposzta 14 fillér. 1 fej kelkáposzta 10—14 fill. 1 fej káposzta (vörös) 12—30 fill. 1 kiló burgonya 16 fill. 100 kiló burgonya 13 kor. 1 drb retek (fekete nagy) 3 fill. 1 kiló paradicsom 24 fill. 1 drb tök főzni való 10—20 fill. 1 kiló zöld bab 24 fill. 1 drb karfiol 30 fill. 1 drb paprika (zöld, nagy) 2 fill.

Az ármegállapításra vonatkozó határozatom ellen az 1914. évi L. tc. 1. §-ának első bekezdése szerint birtokon kívüli felebbezésnek van helye, a közhirrételtől számított 15 nap alatt a kereskedelemügyi miniszterhez.

A felsorolt élelmiszerek árainak ennél magasabban való megszabása az 5600/1914. B. M. számú rendelet 1. §-ába ütköző kihágási eseménynek fog tekintetni s feljelentés esetén a rendelkezés megszegője ellen a kihágási eljárás meg fog indittatni.

Az említett rendelet 4. §-a alapján a kihágás büntetése 15 napig terjedhető elzárás és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetés.

Ez ármegállapítással a piaci forgalomban lábrakapott egyes szertelenségek megszüntetése végett a törvényhatóság régi kivánságának tesztek eleget.

Módot és eszközt kívánok nyújtani a város lakosságának, hogy az élelmickek árainak magasságához fűződő érdekeit megvédhesse. Nem mulaszthatom el azonban, hogy ez alkalommal fel ne hívjam a figyelmet arra a körülményre, miszerint a hatósági ármegállapításnak előnyei csak akkor lehetnek, ha a város vevőközönsége kivétel nélkül azt maga is betartja, annak betartását éber figyelemmel kíséri s annak áthágásáról, illetve az esetleges visszaélésekről a hatóságnak jelentést tesz.

Tudomására hozom a vevőközönségnek, hogy azon árusító ellen, aki az előbb felsorolt élelmiszerek árait október 1., 2. és 3-án az előbb megállapított árnál magasabb összegben szabja meg, a feljelentést a piacon szolgálatot teljesítő rendőrközegek bármelyikénél megteheti.

Nagyvárad, 1915. évi szept. 29-én.

Lukács Ödön s. k. polgármester helyettes.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dozsó

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

Levelek a haretérről.

— Csend . . . —

Meghitt szobában, egyedül, vagy más-sal nagyon jó barát a — Csend. Sötét éj-zakákon, halvány pirkadáskor egyedül bolyongni: boldog külön élet. Ilyenkor szü-letnek izzó piros álmok, tarka szőnyegei a jövő terveinek ilyenkor szövődnek. Könnyű lesz a lélek, gyorsan dobban a szív és a messze maradt küzdést felejtí az agy. A másik, lármás élet elszáll, mint kéményfüst ha körül fog a csendben a — Csend. Csókok édessége, könyvek égetése, sóhajok lágy zaja, önfeladit mosolygás, — bánat, öröm, emlék, — erős akarások, titkos vá-gyódások, nagy szerelmek tüze, meghalt kedveseink aggódó szent lelke fonnak kö-rülöttünk buzavirág füzért. Sosem látott tájak süppedő pázsitán kényesen lép lá-bunk; mámorosak leszünk idegen virágok bódító szagától . . .

Oh! Csendben élni annyi, mint ön-magunkat élni és kifáradt lelkünket ró-zák olajában új erőre kelteni . . .

Néha itt is van csend.

Ha muszka sem támad és mi is békén vagyunk.

Korom éjszakákon, tábornokok mellett, vagy titkos lakásunknak sápadt gyertyájánál meglátogat néha. De ide már nem hoz meg-nyugvást magával. Nem tereget felénk bár-sonyos takarót, hanem a víziók rémes árnyé-kait zuditja elének.

A haretéri csend, jaj, rosszabb a gránát-nál, fárasztóbb a rohamnál . . .

Csak szél vonit a vékony fák között. A lövészárokban baka bakkanes botorkál csu-pán és a föld pereg, hull egyhanguan a földalatti lakás nedves falairól . . .

Ha a csend beköszönt: bomba ha rob-ban, puska ha csattan nem hallik ide. Gyenge gyertyafénynél rég feledett álmok szállnak ide . . .

A messze-otthon forró lehelete hosszú tusa után gyüri csak le az északi szél fa-gyaszto hidegét és a fekete sötétből édes ismerősök arca fehérlik. Itt meghalt akará-sok lelkei szállnak a vékony dohánytüstben, a némán hulló avar pedig tarka terveket temet nesztelen . . .

Lobban az Élet, azután — kialszik Fájdalmas visszavágyón tekint a szem mielőtt örökre lezárul. Nem lép többet a láb, nem sujt többé a kar és a hideg ajkak nem érez-nek soha asszonyi csókot . . .

Holt részegen táncol itt a kin. A fá-jásnak és könynek ninesen pihenése. Csak néha huzódnak meg a fáradtan dobogó szí-vek véres rejtekén. Szegény, szegény szívek! Izzó barázdákat vájnak rajtuk ezek a buj-dosók, akiknek nines maradásuk most sehó a világon.

. . . A sárguló lombok halk — maguk-ban sirnak: Mikor hullhatuak már vértelen virágra? Mikor nem látunk már távoli völ-gyekben füstölő romokat? . . .

Sir, zokog most minden . . . Haldoklók hörögnek: Kicsinyke családom vaj' mit esi-nál otthon . . . Az a gödör hideg, mely magába fogad . . . Drága öreg szülém, ked-ves feleségem áldott munkás keze mikor törül le majd érettem könnyeket? . . .

Igy sóhajt, jaigat, bánkódik, vonaglik itt a — Csend.

Csak aludni jó itt. Mély nyomasztó ál-mot. Akkor jöhet minden . . .

Csak megrezzen a lélek és elmul min-den . . . minden . . .

Haretér, szeptember 17.

Hilf László.

..HIREK..

Zártkörű estélyek

Kárpáti elpusztult falvak javára

A most dúló háborúnak talán a legszor-morabb árnyékai azok a felvidéki falvak, a melyek az oroszulás után szenes gerendák-kal, füstös, kormos falakkal, megtorpant pa-lánkokkal fogadták a visszaözönlő, koldus-botra jutott lakosságot. Hál' Istennek azóta a mi diadalmas saruink már az ellenség föld-jén taposnak, azonban az oroszulás árnyékai csak megmaradtak. A nemzet azonban nem nézi tétlenül lerongyolódott fiait, hanem ki-nyújtja diadalmas jobbát, amely nemcsak sujtani, hanem melegen, ápolni és építeni is tud, és hozzáfog a porbadult falvak fel-építéséhez, felvirágostatásához. — A nemzet apraja nagyja összeadja filléreit erre a nemes célra, mindenki lerak egy-egy téglát a fel-építendő falvak fundamentumához, s a sok sok téglából feléled, megújodik a lesujtott, porbaomlott felvidék.

Erre a nemes célra lesznek szentelve azok a vasárnaponként tartandó zártkörű estélyek, amelyet Halász Zsigmondné urnő elnöklete alatt Nagyvárad urí társadalmá rendez. A befolyt jövedelem tekintélyes része a kárpáti falvak újjáépítésére lesz fordítva. Az estélyeket az Antalffy-féle tánc-teremben fogják megtartani az október 3. iká-tól kezdődő 12 vasárnapon. Az estélyeken csakis a szétküldött meghívókkal lehet meg-jelenni, amelyek csakis a meghívott saját személyére szólnak.

As érdekes és mindenesetre nemes célú akció bizonyosan szép sikerrel fog vég-ződni.

* A nagyprépost újabb áldozat-készsége.

Grócz Béla nagyprépost, ez a Jézus szíve szerinti pap jótékony-sága köz-tudomású; áldott szívének jóságát éreztetí minden nemes és emberbaráti intézménnyel. Amíg ő maga puritán egyszerűséggel él, bőkezű segítője, gyámolítója a szegényeknek, özvegyek és árváknak. Különösen a háboru óta kifogyhatatlan ez az áldott lelkü férfiú a jótékony-ságban s a szenvedés által sajtolt könnyek letörlesztésében. E mellett a kulturális téren is előljár a jótékony-ság gyakorlásában. A váradi egyházmegye egészen ujonnan szervezett hitközsége Gyopárhalom-Szente-tornya községben, amelynek szomszédságá-ban: Orosházán nyerte gyermekkorában első neveltetését, az eddigi iskola már tulzsufolt s egy újabb iskolára van szükség. A lakos-ság azonban szegény munkás nép, s nem képes új iskolát felállítani. Grócz Béla nagy-prépost most egy telket vásárolt több ezer koronáért az építendő róm. kath. iskola cél-jaira s ezzel elősegítette az iskola felállítását. Ezen nemes áldozatkészséggel edajuttatta a község katolikus családját, hogy nem so-kára katolikus iskolába küldhetik gyerme-

keiket, ahol vallásos és hazafias érzésben megerősödvé a haza derék polgáiraivá lesznek.

* **Katonai kinevezés.** Simic György népfelkelő őrmester beosztva a es. és kir. 70. számú gyalogezred pótzászlóaljá-nál, a 28. népfelkelő parancsnokság nyil-vántartásában népfelkelő hadapróddá neve-ztetett ki.

* **A Katolikus Növédő Egyesü-let választmányi ülése.** A nagyváradí Katolikus Növédő Egyesület ma, esütörtő-kön délután 6 órakor a Katolikus Kör helyiségében választmányi gyűlést tart, amelyre a választmányi tagokat tisztelettel meghívja s a tárgyak fontosságánál fogva különösen óhajtja a jelenlétüket az **Hi-nökség.**

* **Adományok az Ottokár-hadi-árva-házra.** A nagyváradí premontrei fő-gimnázium tanári kara Beleznay Antal elhunytá alkalmából koszoru megváltás ei-mén az Ottokár-hadiárva-ház javára 40 koro-nát adományozott. — Ugyanezen célra ada-koztak: A prem. főgimnázium **Mária Kon-gregációja** 20 koronát, **Kovács Béla VII** oszt. tanuló gyűjtőívén: dr Kovács S. Já-nosné 10 kor., Kovács Ilonka 1 kor. 20 fill., Gaál Imre 4 kor., N. N. 80 fill. Adományo-kat továbbra is elfogad a Tiszántúl szerkesz-tősége és **Szilágyi Dózsa** prem. főgimnáziumi tanár, aki azokat rendeltetési helyére jut-tatja.

* **Katonai kitüntetések.** A király **Konakovic Emil** 101. gyalogezredbeli száza-dosnak, beosztva a 6. h. 2. gyalogezredbe és **Orbán Sándor** 27. gyalogezredbeli hadnagy-nak a katonai érdemkereszt III. osztályát adományozta és erdőbaktai **Gottermann Alfréd** 1. huszárezredbeli századost a Sigum laudis-szal tüntette ki.

* **Adományok a Mária-lakra.** A tegnapi nap folyamán a következő adomá-nyok érkeztek szerkesztőségünkbe Mária-lak javára: **Szeszics Eleka** 10 korona, **Be-reczky Annus** és **Micus Szentpéterszeg** 20 korona, **Hamisz** 5 korona 40 fillér. Rendel-tetési helyére juttatjuk.

* **A falukon nincs nyomor.** Egyik fővárosi lap: a „Szabad Szó“ valótlannak je-lenti a Tamásfalvy-Thury Ignác megyebizott-sági tagnak a megyeházán mondott azen kijelentését, hogy a hadi segély nagy rom-bolást okoz a falusi népnél. Egyik vidéken lakó előfizetőnk hozzánk intézett levelében a közvetlen tapasztalatok alapján írja, hogy annyi pénz, mint most van, soha nem volt a falusi nép kezében, s ennek dacára ha-vonként rengeteg összeget kapnak állam-segélyben. Van olyan katona földműves, aki-nek 70—80 mázsa buzája termett s annál jóval több tengerije terem s családjá kapja az államsegélyt. Eladni azonban mindent kétszeres áron szeretne. Egy mázsa csős-tengerit 32 koronára tart. A megállapított ár-ra nem sokat ad, inkább megtartja árúját, minthogy a megállapított árért adja. A buza ára az első napokban, a cséplés kezdetén métermázsánként 40 K 50 fill. volt, most senki nem akarja ezen alul adni. Baj az is, hogy a hatóság az új tengeri árát nem ál-lapítja meg s így a falusi termelő a csős tengerit is majdnem azon áron adja, mint a szemes tengerit. A falusi község nem nem csak mindent jól el tud adni, hanem mindene lévén, háztartása kevésbe kerül. Bőségben van mindenben, amit bizonyít az, hogy a pénzüntézetekben rohamosan tör-

beetik az adósságot s gyarapodnak a be-
tettek. A falukon csakugyan nincs nyomor.

* **Közveszélyes vaddisznók.** A magyarországi járásból egyre több panasz érkezik az alispáni hivatalhoz a vadak miatt. Az idén a vadállomány, különösen a vaddisznó tulságosan elszaporodott. Egy köz-
ségre valóssággal veszedelmet jelent a vad-
disznó konda. Hetenkint kétszer-háromszor jelenik meg éjjelenként egy-egy hatalmas vaddisznó konda a községek termő földjein, úgy hogy reggelre a föld terméséből nem marad semmi. A lakosság nem tud véde-
kezni a vadak ellen. Legujabban már hi-
vatalos utra terelték a vaddisznók dolgát. Tegnap a magyarországi főszolgabíró hiva-
talosan jelentette a történeteket az alispán-
nak és kéri, hogy hivatalos hajtóvadászatot rendeljen el, mert más különben a lakos-
ságot teljesen tönkre fogja tenni a vad-
disznó. Különösen Mickeló, Nagykáránd és Kiskáránd községek szenvednek sokat a vaddisznótól.

* **Egy kis fiu tragikus halála.** A gyermek-szerencsétlenségek egyik legborzal-
masabb fajtája vetett véget egy kis három éves fiucsának. Márkus Zsigmond pineér kis fia, Márkus Laci a legujabb áldozat. A kis Laci a Bertsey György-utca 7. szám alatt játszadozott vig gyermekpajtásaival. A háznál éppen nagymosás volt s a konyha-
ajtaja előtt állott a lugosfazék. A kis fiu ott forgóldott a fazék körül, mignem egy őri-
zetlen pillanatban befordult a luggal telt edénybe, aminek következtében súlyos sérü-
léseket szenvedett. Azonnal beszállították a kórházba, azonban az orvosi segítség már nem használt, a kis idő múlva kiszüvedett.

* **Nagy kedélyes est a Pannónia téli kertjében.** A közismert illuzionista pár Alexander M. és neje Nagyváradon át-
utaztában október hó 2-án és 3-án, azaz szombaton és vasárnap este fél 9 órakor a Pannónia szálloda téli kertjében tartja utól-
érhetetlenül érdekes előadásait a magia, op-
tika, spiritizmus és gondolatolvasás köréből. Alexander érti, hogy hogyan kell a közön-
séget jól mulattatni és kedélyes hangulatban tartani és olyan dolgokat mutat be, amelye-
neket Nagyváradon még soha sem láttak.

* **Szkurka Andor nem kolerá-
ban halt meg.** Szkurka Andor berettyó-
ujfalusi főállatorvos és földbirtokos néhány nappal ezelőtt tragikus módon lelta halálát. Hozzá tartozói nem is voltak odahaza, mikor hirtelen rosszul lett s rövid szenvedés után meghalt. A betegség lefolyása olyan tünetű volt, hogy a kezelőorvos kolerát konstata-
lt. Szigorú intézkedéseket foganatosítottak, úgy, amint azt a szabályok előírják. A temetés szigorú csendőrfedezet mellett történt, a há-
zat szintén csendőrfők őrizték. És most, mi-
kor már Szkurka Andor tetemi feloszlásnak indultak, megállapítást nyert, hogy nem is kolerában halt meg. A bakteriologiai inté-
zethez felküldött váladékokra ugyanis az inté-
zet megállapította, hogy kolera-bacillusokat nem tartalmaznak. A halál oka husmérgezés volt.

* **Kirakó vásár Komádiban.** A kereskedelemügyi miniszter folyó évi 63.878. szám alatt kelt rendeletével megengedte, hogy a Biharvármegye területéhez tartozó Komádi községben a folyó évi október hó 1-ére és 2-ára eső országos kirakó- és állat-
vásárt ez évben kivételesen október hó 8-án és 9-én tartassák meg.

* **Poloskairtó NOXIN** biztos zser. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

* **Négy polgárit** végzett képzésben gyakorlott róm. kath. urileány, bármely iro-
dai alkalmazást keres, azonnali belépésre. Cím a kiadóhivatalban.

* **A másod kibocsátásu hadi-
kötvények.** A nagyvárad ipartestületi Hi-
telzövekezet, mint az O. K. H. tagja érte-
síti ügyfeleit, hogy a 6 százalékos szabad,
valamint az 5 és fél százalékos hadikölcsön
kötvények már megérkeztek és a pénztári
elismervény ellenében az intézet pénztárá-
nál átvehetők.

* **Nőtlen, vagy özvegy szabó-
mester,** illetve szabó segéd azonnal fel-
vétetik kapusnak. Jelentkezni lehet a róm.
katholikus papnevelőben.

* **Kökögés, hurut, rekedtség,
elnyálkásodásnál** használjon kizárólag:
Farkas-féle **hurut-szeletkét.** Ára K. — 60
Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában
Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 13—02.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz.
alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kos-
suth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás
kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénz-
tárnál.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 3.
szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutá-
snyos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megte-
dők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hun-
gária cipőgyár r.t.

* **Hogyha megállnak a vonatok.**
Az utasoknál főleg katonaságnál föltétlenül jó
szolgálatot teszen konyak, rum, tea, kávé,
kakaó tabletták, huskonzervek, páinok, kon-
denzált tej és tejpör, csokoládé, szardínia,
pisztráng, málnaszörp, citromszörp, valódi
Domány féle borok, kész kávé mely bármely
háztartásban élvezhető 1 kgr. 3 Kor. 60 fill.
Kicsinyben süveges, kocka és kristálycukor.
Külön halkonzerv üzletem a napokban meg-
nyilik, kapható u. m. Sóshering, osszé, fillé,
bismark, rollmopsz, ruszli stb. stb. Téli tea-
vásár megkezdődött. Kapható valódi lengyel
gomba élvezet tőle a leves. Maggi leves kocka
10 drb. 45 fillér. 1 üveg Diana sósborszesz
56 fillér. Vigyázat! Ezen ajánlat Nagyvára-
don kizárólag Aszódi Mihály Kossuth utca
Sas palota és Rákóczi-ut. Intőzeteknek, kat-
onáknak, kórházaknak, gazdaságnak, külön
ajánlat. Telefon sz. 635.

* **Családi rum** vaniliával vagy ana-
nász izzel literje K. 320. Mindenféle likör
essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb
minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 120.
Kapható Farkas István „Apolló” drogeria-
jában Rákóczi-ut. 7/B.

x **Egy nagy raktárhelyiség** a Szacsy-
utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Érte-
kezhetni a Gazdasági és Iparbankrt.-nál.

* **Három liter Családi rumot** készít-
het bárki pár perc alatt a Farkas-féle esa-
ládi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Családi
tea-kivonat 10 adag 50 fillér. Kapható Far-
kas István „Apolló” drogeriájában. Rá-
kóczi-ut 7/B.

* **Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-
uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simor
Gyula hangszerkészítőnél. Mikor az est me-
séli kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád,
Te szőke gyermek. Háborus lemez ujdonsá-
gok. Hangszerek hegedők, gramafonok el-
adása és javítása elesóárban. Már különle-
gességek.

x **Kiadó lakások.** Ósi-tér 14. szám
alatt két füzet helyiség azonnal kiadó. —
Kossuth-utca 2. szám alatt két füzet helyiség
azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári ta-
karéknál.

x **Négy szoba és előszobából
álló lakás,** irodának különösen alkalmas,
villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a
Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusz-
tus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kez-
dőddőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél.
Szent János-utca 3. szám.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Csütörtökön: Szulamit (Mikes Margit
koloratur énekesnő vendégjátéka.)
Pénteken: Artatlan Zsuzsi.
Szombaton: Mandarin.
Vasárnap d. u. Ripp van Winkle.
Vasárnap este: Szibil (Sz. Zsigmondy
Annával a címszerepben.)

Sulamith. Nagysabásu és nagy arányu
színpadok reportoirjai is arról tanuskodnak,
hogy a háborus idők színházi idényei leg-
kevésbé sem alkalmasak arra, hogy a szin-
házak oly produkciókra vállalkozzanak,
amelyek még konszolidált viszonyok mel-
lett is felül állnak az átlagon. Éppen azért
méltán fokozza a közönség érdeklődését a
Szigligeti-színház műsorának az a híradása,
hogy ma, csütörtökön este Goldfahden-ope-
rette a voltaképpen opera-partituras Sulamith
kerül színre. Ujra felhangzik majd a maga
melodiájának csodás keleti pompájával a
Kolnidré, amelyre szinte predestinált Bi-
hari Sándor meleg, színes baritonja. A cím-
szerepében Mikes Margit lép fel. A nagy-
várad színházi közönség előtt talán új név,
amelynek tulajdonosa azonban már a komoly
kritika sok elismerésével érkezett hozzánk.
Mikes Margit külsőségeiben szép imponáló
jelenség, művészkvalitása pedig olyanok,
hogy — mint azt a próbákön tapasztalni al-
kalmunk volt — a legnagyobb könnyedség-
gel oldja meg azt a komplikált művészi fel-
adatot is, amelyet a Sulamith címszerepe ró-
vállaira.

A mandarin. Hatalmas erejű, nagy
konceptióju dráma kerül színre szombaton a
Szigligeti-színházban. A „Mandarin” már az
elmúlt színiidények egyikének is intenzív
sikert aratott bemutatói közé tartozott és so-
káig emlegetett jeles alakítása volt Sik Re-
zsőnek a Mandarin. A címszerepet most is
a Szigligeti-színháznak ez a kvalitásos szí-
nész játsza, míg a drámai hévvel teli part-
nerszerepben Fodor Eila fogja a nagyvárad
közönség által már elismert művészetét ra-
gyogtatni. A Mandarin egyik krizantémumosa
lágysággal, finomsággal teli szerepe Polgár
Mariska kezében van, már a dráma premier-
jén aratott forró siker elenyészésével és új
lesz a darabban Tompa Béla, aki ezen az
estén mint drámai művész ugyancsak nehéz
feladatok elé kerül. A közönség a legnagyobb
érdeklődéssel tekint a szombati est elé, amely
előreláthatólag zsufolt házat fog vonzani.

IRODALOM

Vidám Könyvtár. Egyszerre három
új füzetet kaptunk a Tábori Kornél szerkesz-
tésében megjelenő Vidám Könyvtárból, a
melynek nivós anyagát a legkiválóbb magyar
írók szolgáltatják. A mulatságos új füzetek
címei: Színészek és ripások vig esetei. —
Írók és firkászok vig esetei. — Festők és
szobrászok vig esetei. Körülbelül száz kis
történet és croquis van egy-egy füzetben,
satirikus és kacagtató históriák váltakoz-
nak művészeti, vagy irodalomtörténeti jelen-
tőségű anekdotákkal. Alig van kiváló író,
színész, festő, aki ne szerepelne bennük va-
lami finom humoru, jellemző esetével. — A
magyar irodalomnak és művészetnek válo-
gatott modern anekdota-kincstára ez a három
füzet s valószínű, hogy mindegyik éppugy
számos kiadást megér, mint a Vidám Könyv-
tár előbbi elmés füzetei. Egy-egy füzetnek az

ára 40 fillér s kapható minden jobb könyvesboltban, valamint a vasuti állomások árusítóhelyein is.

Legujabb táviratok.

Bolgár csapatok a görög és szerb határon.

Budapest, szept. 29. (Saját tud.)

Szófiából jelentik: Második védelmi vonalat létesítettek Filippopolis és Nevrokop között. A csapatok legnagyobb részt a görög és szerb határra, másik részt Várna felé küldték.

A Corriere della Sera jelenti Szófiából, hogy az orosz és szerb követségek előtt ellenséges tüzelések voltak.

Szerb követ a román kormányelnöknél.

Budapest, szeptember 29. (Saját tud.) Bukarestből jelentik: Az itteni szerb követ Porambaru Bratianu miniszterelnököt meglátogatta. Távoztása után izgatott volt.

Kuropatkin — hadtestparancsnok.

Budapest, szeptember 29. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: Kuropatkin japán tábornokot egy hadtest vezetésével bízták meg.

A cár tanácskozásai kormányával.

Budapest, szept. 29. (Saját tud.) Scheweningenből jelentik: A diplomáciai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak azoknak a tanácskozásoknak, melyeket az orosz kabinet tagjai Szmolenszkben a cárral folytatnak.

A franciák időelőtti offenzívája.

Budapest, szept. 29. (Saját tud.) A berlini „Taegliche Rundschau” írja: A nyugati időelőtti offenzívát elhatározó minisztertanácson a miniszterek a nemzetközi helyzettel érveltek. Joffre ellenállott, csak azután egyezett bele, mikor Poincaré lemondással fenyegetődött.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.
28282—1915 szám.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 12900/18 eln. 1915 számú rendelete alapján ezennel közhírré teszem, hogy az 1897. évben született, továbbá a népfelkelésről vagy a hadiszolgáltatásokról szóló törvény alapján kirendelt (igénybevett) de ezen szolgálatból időközben elbocsájtott egyének (munkások, kocsisok, hajósok stb.) ha a megtartott népfelkelési bemutató szemlén vagy utóbbi bemutató szemlén népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak az 1915. évi október

hó 15 én amennyiben névszerint felmentve nincsenek a népfelkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvédkiegészítő, illetőleg cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére népfelkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

Azon célból, hogy az 1897. évi születésű hivatásos gőz- vagy motorka gépészeknek és fűtőknek tényleges szolgálatra való bevonulása 1915 évi november hó 30-ig hivatalból elhalasztassék, elrendeltetett, hogy a községi elöljáróságok (városi hatóságok) ezen hivatásos gépészeknek és fűtőknek népfelkelési igazolványi lapjait szerzessék be, ezen lapokhoz két jegyzéket állítsanak ki, melyben az illető gépész vagy fűtő személyi és származási adatai felsoroltassanak és azonkívül egy külön rovatban az, hogy hol van tényleges alkalmazásban elfoglalva igazoltassék.

A fentiek szerint tehát az 1897. évi születésű gépészeknek és fűtőknek a folyó évi október hó 15 én nem kell bevonulniuk, mert tényleges szolgálatra szintén a folyó évi október hó 15-én tartoznak bevonulni.

Közhírré teszem továbbá, hogy a külföldön megvizsgált és alkalmasnak talált 1897 évi születésű népfelkelésre kötelezettek tényleges szolgálatra szintén a folyó évi október hó 15-én tartoznak bevonulni.

A már felhívott születési évfolyamokhoz tartozó és külföldről jövő alkalmas népfelkelésre kötelezettek jelentkezésük alkalmával azonnal bevonulni tartoznak, ha csak a bevonulásra az illető képviselői hatóságtól halasztást nem nyertek.

A népfelkelésre kötelezettek a bevonulási napon a népfelkelési igazolványi lapon feltüntetett helyre legkésőbb délelőlt 11 óráig tartoznak bevonulni.

Azok a népfelkelésre kötelezettek a kiknek a népfelkelési igazolványi lapjuk szerint Ujvidékre kellene bevonulniuk, ha a közös hadsereghez osztattak be, nem Ujvidékre, hanem Pécsre az oda áthelyezett cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnoksághoz, a honvédséghez beosztottak pedig Ujvidék helyett Szabadkára a 6. honvéd gyalogezred pótzászlóaljához kötelesek bevonulni.

Nagyvárad, 1915. szeptember 27.

Eleméry Ferenc
katonai tanácsnok.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi Miniszter ur 9000—915. eln. számú körrendelete folytán ezennel közhírré teszem, hogy a Nagyváradon tartózkodó nagyváradai és idegen illetőségű: 1865 évtől 1872. évig bezárólag terjedő időközben született népfelkelésre kötelezettek bemutató szemléje Nagyváradon a Lázár Vilmos utca 3. sz. a. sorozó helyiségben (volt esendőiskola) 1915. évi szeptember hó 27 ig napjától október hó 6 ik napjáig terjedő időközben fog megtartatni a következő sorrendben:

1915. szeptember 30 án (Csütörtökön) a nagyváradai illetőségű 1867. évi születésűek és az 1866. évi születésűek közül az A-tól K-ig bezárólag;

1915. évi október 1-én (Pénteken) a nagyváradai illetőségű 1866. évi születésűek L-től 7 ig és az 1865. évi születésűek.

1915. évi október 2-án (Szombaton) az idegen illetőségű 1872., 1871. évi születésűek és az 1870. évi születésűek A-tól C-ig;

1915. évi október 4 én (Hétfőn) az idegen illetőségű 1870. évi születésűek H-től Z-ig és az 1969. évi születésűek;

1915. évi október 5 én (Kedden) az idegen illetőségű 1868. és 1867. évi születésűek;

1915. évi október hó 6 án (Rzedán) az idegen illetőségű 1866. és 1865. évi születésűek.

tésűek, továbbá az eddigi népfelkelő bemutató szemléről bármi okból elmaradtak.

Felhívom ennél fogva az 1865—1872. évi születésű népfelkelésre kötelezettek, hogy a mindenkor reggel 8 órakor kezdődő bemutató szemlén, tisztán és rendes tiszta öltözetben annál is inkább jelenjenek meg, mert a meg nem jelenők karhatalommal vezettetnek elő, s azonfelül az 1890. évi XXI. t.-c. 4. § a értelmében katonai büntető eljárás útján egy hónaptól két évig terjedhető börtönnel fognak büntettetni.

Azon körülményt, hogy az illető egyén a honvédségben, hadseregben milyen rangot viselt, a birtokában levő tisztí kinevezési okmánnyal, végelbocsájtó levéllel esetleg népfelkelési igazolványi könyvvel stb. a szemle alkalmával igazolni tartozik.

Az egyévi önkéntesi karpaszomány viselésére vonatkozó igényt a népfelkelő bemutató szemlén kell érvényesíteni. — Az igényt a szemlebizottság elé állás alkalmával élő szóval kell bejelenteni, s egyúttal a tudományos képzettséget igazoló tanulmányi bizonyítványt is fel kell mutatni.

A karpaszomány viselésére igénnyel bír minden népfelkelő bemutató szemlén fegyveres szolgálatra alkalmasnak talál: 1865—1872. évi születésű népfelkelésre kötelezett egyén tekintet nélkül arra, hogy annak idején állott e már, s ha igen, mennyi ideig és mily minőségben katonai szolgálatban — aki igazolai tudja, hogy az egyévi önkéntességre jogosító tudományos képzettségnek birtokában van.

A megkívánt tudományos képzettséget bírja az, aki akár 1912. évi XXX. t.-c. végrehajtási utasításában felsorolt, akár pedig a régi véderőtörvények hatálya alatt jogosultságot nyújtott tanintézetek valamelyikét elvégezte, bármikor is szereznén meg a vonatkozó tanulmányi bizonyítványt.

Nagyvárad, 1915. szeptember hó 6.

Eleméry Ferenc,
katonai tanácsnok.

Vágás eladások.

A nagyváradai lat. szert. Fő-tisztelendő Káptalan gálosházi 60.68 kh., krajnikfalvai 8.26 kh., alkéri 54.4 kh., ábriházai 7.3 kh., hegyközujlaki 21.7 kh., tenkeszéplaki 9.6 khas, évi vágásainak földfeletti fatömege és a karasszói vágásban 1480 szál tövön álló tölgy haszonfa zárt írásbeli ajánlatok útján való árverésen 1915. évi október hó 18-ik napján d. e. 10 órakor a káptalani uradalmi központi irodában (Nagyvárad, Sal Ferencz-utca 4. sz.) elfog adatni. Zárt ajánlatok 10 százalékos óvadékkal látandók el. Részletes feltételek ugyanott megtudhatók.

Nagyvárad, 1915. szept. hó.

Ringelhann Lajos,
uradalmi főtiszt.

(Utánnymás nem díjazatik.)

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

Felhívás.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala felhívja a közönséget, hogy miután az élelmiszer uzorások alapos és minden tekintetben eredményes ellenőrzésére a rendőrség megfelelő számú személyzettel nem rendelkezik, nemcsak

a közjó, hanem elsősorban saját érdekében az élelmiszer uzoráskodást maga is ellenőrizze s minden olyan esetben, melyben azt tapasztalná, hogy az élelmiszerárusok részéről kárára visszaélés történik, a rendőrségen (földszint 7. sz.) haladéktalan feljelentést tenni hazafias kötelességének tartsa!
Nagyvárad, 1915. szept. 25.
Rendőrfőkapitányság

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.
25703—1915 szám.

Hirdetmény.

A nagyváradai honvédkiegészítő parancsnokság 3064—1915 sz. megkeresése folytán közhírré teszem, hogy azon magyar honos katonatisztek, zászlósok és tiszthelyettesek valamint legénységi állományu egyének számára — a Horvát-Szlavon országokban illetékesek kivételével — a kik a haza védelmében a harterén megsebesültek és ennek következtében esonkulást, vagy benuulást szenvedtek, a minék következtében eddigi életpályájukat meg kell változtatniok, a folyó hó felyamán Budapesten a kereskedelmi ismeretek elsajátítása céljából egy 4 és egy 10 hónapos kereskedelmi tanfolyam fog megnyilni.

A tanfolyamba való felvételre vonatkozó feltételek s minden szükséges tudnivalóra a városi tanács katonai ügyosztálya (II. em. 31. sz. szoba) ad felvilágosítást, illetve ezen tanfolyamokra való jelentkezés ott történik.

Megjegyzem, hogy a háboruban esonkult és benuult hivatásbeli és tartalékos tisztok, zászlósok és tiszthelyettesek minden külön előtanulmányi igazolás nélkül és minden külön felvételi vagy különbözeti vizsgálat nélkül jelentkezhetnek felvételre a kereskedelmi főiskolákra, a melyeknek tanulmányi ideje két évre terjed. Ilyen kereskedelmi főiskolák: 1. a budapesti kereskedelmi akadémia, 2. a kolozsvári kereskedelmi akadémia, 3. a budapesti keleti kereskedelmi akadémia, 4. a fiumei kiviteli akadémia. A főtnevezett hallgatók ezen főiskolában is tandíjmentességet fognak élvezni.

Nagyvárad, 1915 szept. hó 7.

Eleméry Ferenc,
katonai ügyi tanácsnok.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értessítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

Ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés fizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálattal

Költségmentesen ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

Állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2, 1 és 2 lóerővel minden nagyságban.

Felszerelő telefonja 55. sz.

Nagyvárad fióküzletek:

Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyvárad fióküzletek:

Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

az őszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R.T.
fióküzleteiben.

Gyártmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveltek.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városaiiban.